

# A qui beneficia la tragèdia dels refugiats

## El paper de la indústria de defensa



Teresa de Fortuny

Xavier Bohigas



casaorlandai

9 de novembre de 2017

# refugiats 2016

## 17,2 milions (ACNUR)

## 5,3 milions palestins (UNRWA)

### REFUGIADOS POR PAÍSES

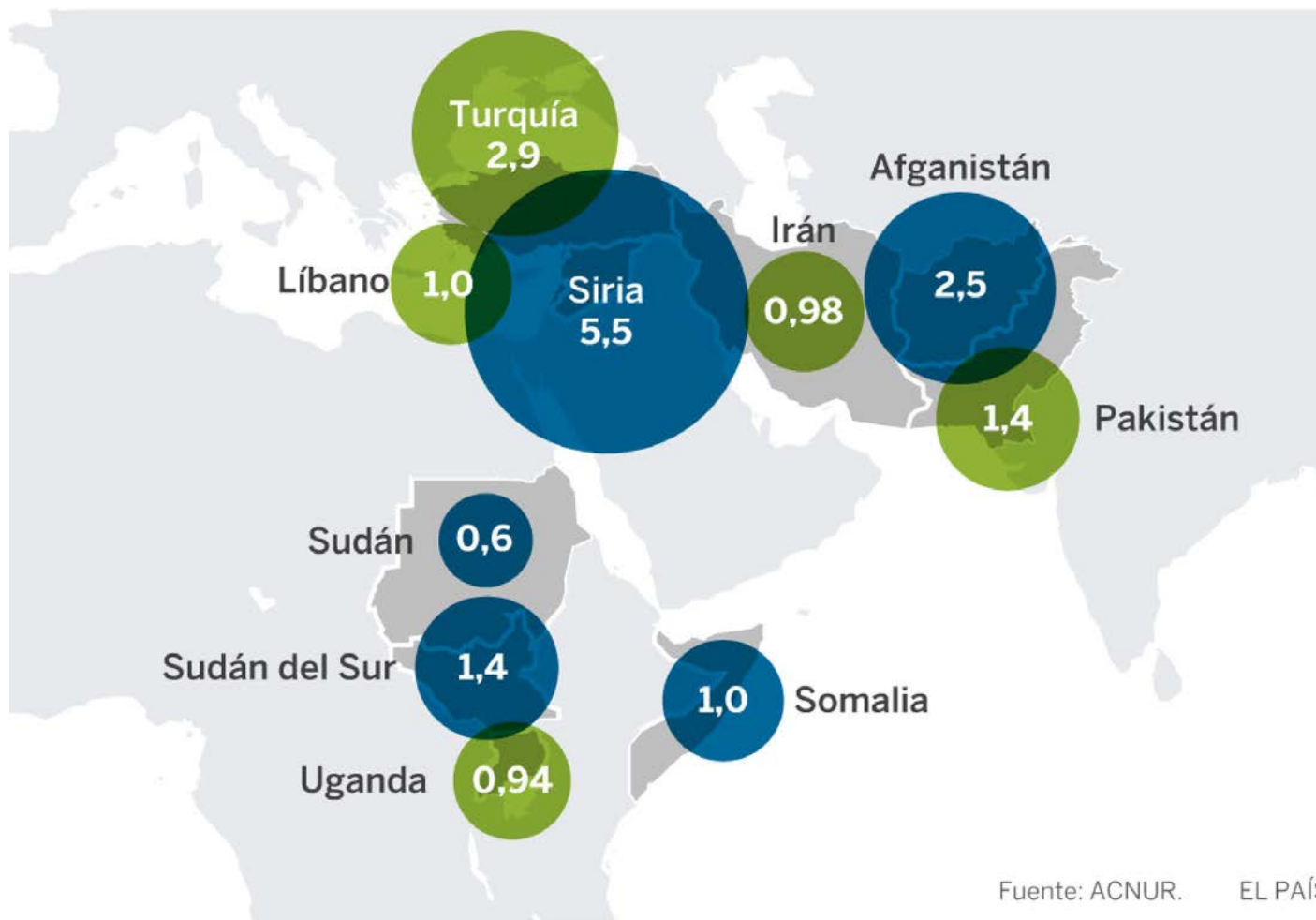
En millones



Países con más refugiados en el extranjero



Países que más refugiados acogen



Fuente: ACNUR.

EL PAÍS

## refugiats 2016 17,2 milions (ACNUR)

final 2014	14.388.400
final 2015	16.121.400
final 2016	17.187.488

## país d'origen

	refugiats 2016
Síria	5.524.377
Afganistan	2.501.445
Sudan del Sud	1.436.719
Somàlia	1.012.323
Sudan	650.640
R. D. Congo	537.473
R. Centreafricana	490.892
Myanmar	490.289
Eritrea	459.430
Vietnam	329.351
Iraq	316.030
Colòmbia	311.062
Ruanda	286.073
Ucraïna	239.075
Nigèria	229.311
Mali	156.428
Sri Lanka	117.479
Sàhara Occidental	116.649
Pakistan	105.428

80%

## país d'acollida

	refugiats 2016	per 1.000 habitants
<b>Líban</b>	1.012.969	245,6
<b>Jordània</b>	685.197	106,9
Txad	391.251	37,1
<b>Turquia</b>	2.869.421	36,9
Uganda	940.835	28,2
<b>Suècia</b>	230.164	25,4
Camerun	375.415	19,5
Iran	979.435	14,6
<b>Iemen</b>	269.783	11,5
Kenya	451.099	11,3
Sudan	421.466	10,5
Etiòpia	791.631	9,0
Iraq	261.888	8,8
<b>Alemanya</b>	669.482	8,1
Pakistan	1.352.560	7,6
R.D. Congo	451.956	6,4
Veneçuela	172.053	6,3
<b>França</b>	304.546	4,8
<b>Grècia</b>	46.427	4,3
Egipte	213.530	2,7
Itàlia	147.370	2,5
<b>Gran Bretanya</b>	118.995	1,9
Rússia	228.990	1,6
<b>EUA</b>	272.959	0,9
<b>Espanya</b>	12.989	0,3
Xina	317.255	0,2
Índia	197.851	0,2
<b>Total</b>	<b>17.187.488</b>	<b>2,3</b>

## Els països importadors d'armes generen refugiats

entre 2003 i 2014

89 països han registrat quantitats rellevants de refugiats i desplaçats

65 d'aquests països

han estat en conflicte armat o tensió

han generat el 88% dels refugiats del món

la UE ha venut armes i equipaments a

**63 d'aquest 65 països**

el 31% d'exportacions d'armes de la UE és a països en conflicte o tensió

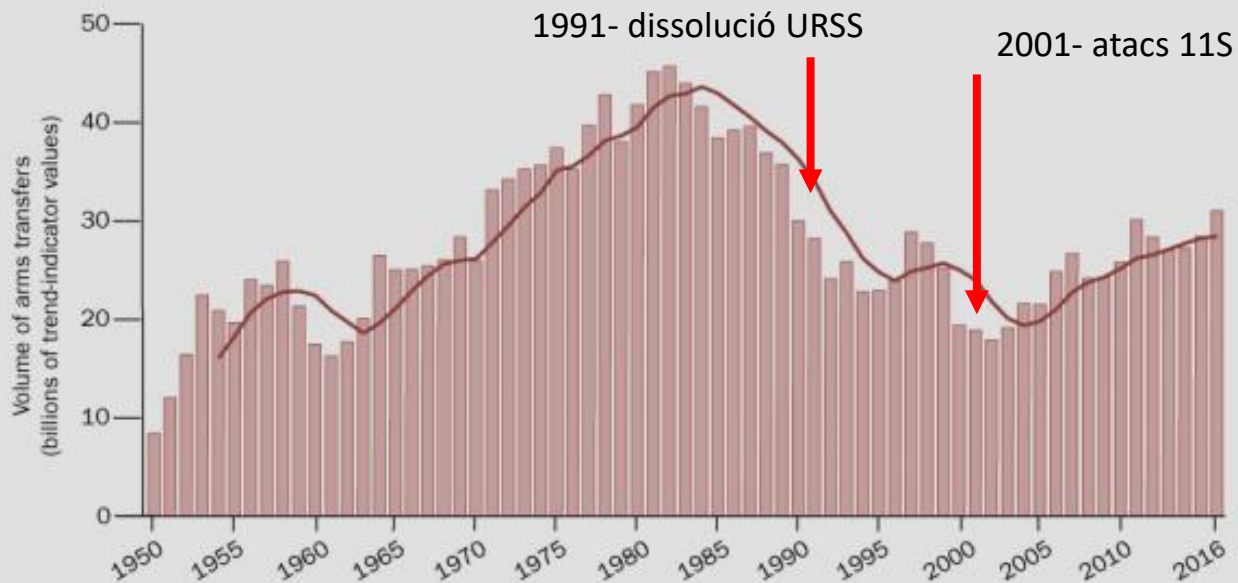
**Vendes** de la UE (2003-2014): **37.000 milions d'euros**

**Llicències d'exportació** UE a l'Orient Mitjà i Nord d'Àfrica (2005-2014)

**82.300 milions d'euros**

## comerç internacional d'armes

The trend in international transfers of major weapons, 1950–2016



Source: SIPRI Arms Transfers Database (20 Feb 2017)

[www.sipri.org](http://www.sipri.org)

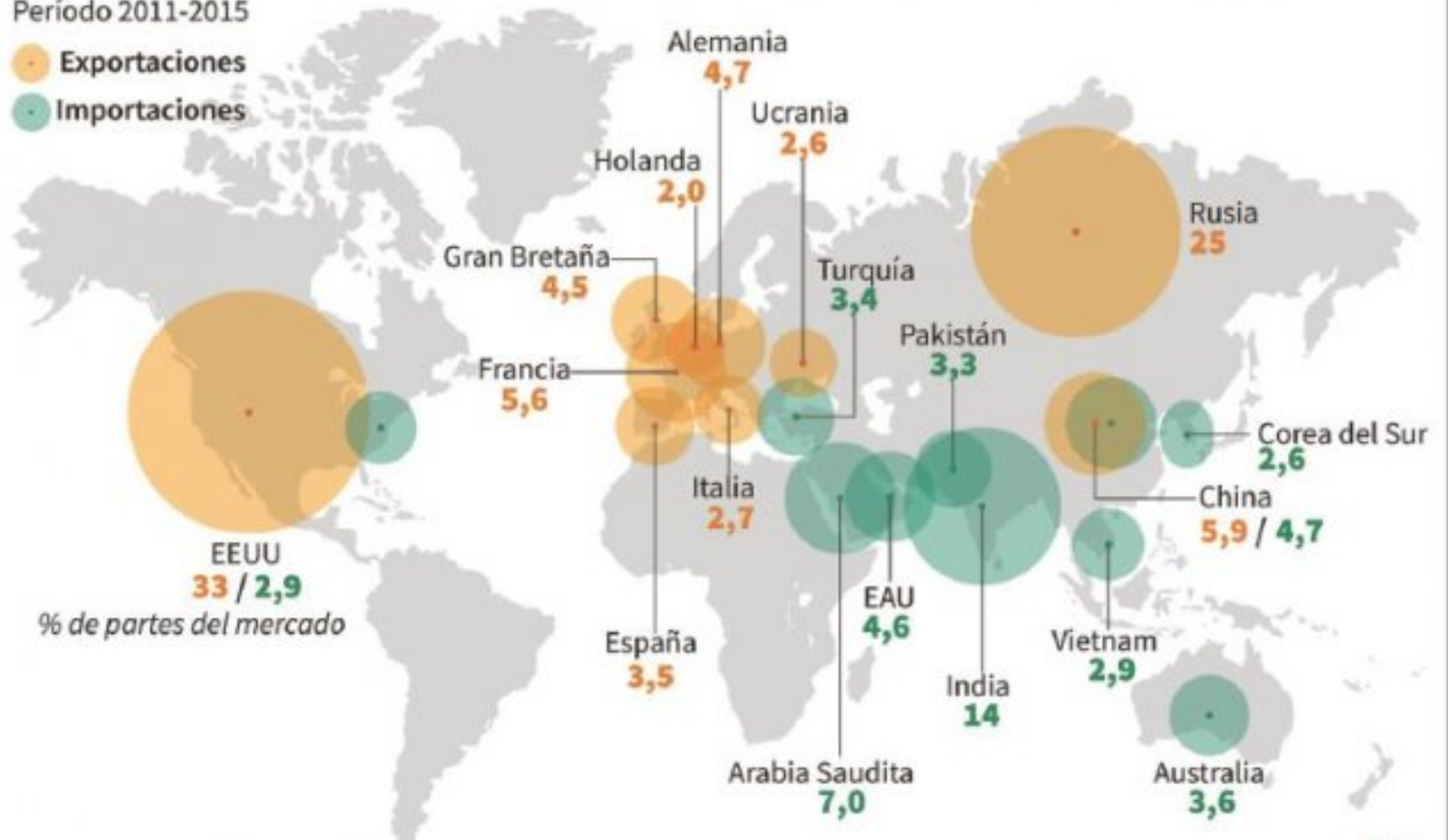
© 2017 SIPRI



# Los principales exportadores e importadores de armas

Período 2011-2015

- Exportaciones
- Importaciones



# LA INDÚSTRIA DE DEFENSA A LA UE

- Dècada anys 1990: davallada de la venda d'armes.
- Indústria militar diversifica el negoci cap a nous mercats.
- El més important, el de la seguretat, rep un impuls enorme a partir 11 setembre 2001.
- La “guerra contra el terrorisme”: mina d'or per a empreses de defensa i de seguretat.
- Totes les grans empreses d'armes han creat o ampliat divisions de seguretat.
- Augment mercat seguretat fronteres íntimament relacionat amb tot això (migració com a amenaça).
- Comissió Europea promou programes de recerca en seguretat per:

Impulsar una indústria europea de seguretat lucrativa i competitiva a nivell mundial

Augmentar la seguretat dels estats membres

Les grans empreses europees de defensa participen en el disseny de:

1. l'agenda d'investigació sobre seguretat
2. les polítiques de "seguretat nacional"

Empreses europees més actives en lobby sobre polítiques de seguretat de fronteres de la UE són les majors beneficiàries de la despesa vinculada.

# LA INDÚSTRIA DE DEFENSA A LA UE

## **Noves línies de negoci enfocades en la seguretat.**

Àmplia gamma de serveis i productes tecnològics destinats a la seguretat:

serveis de vigilància, intel·ligència, reconeixement, recollida, gestió i anàlisi de big data, protecció i seguretat pública (*homeland security*), logística, suport tecnològic i suport a missions de combat, manteniment d'armament, gestió d'instal·lacions, ciberseguretat, etc.

## **Darrerament: control i seguretat de fronteres.**

Nou mercat en auge. Creixement anual 8%.

Previsió: més de 29.000 milions d'euros anuals el 2022.

Part significativa dels projectes de recerca en seguretat es centra en seguretat i control fronterers.

## **Sector de defensa i seguretat marca l'agenda polítiques públiques.**

Organització Europea per a la Seguretat (lobby que integra Thales, Leonardo, Airbus, etc.) ha insistit molt en necessitat d'incrementar seguretat fronterera.

Moltes de les seves propostes es tradueixen en decisions institucionals.

Exemple: transformació de Frontex en l'Agència Europea de Guàrdia Costanera i Fronterera.

2005	6,3 milions d'euros
2015	142,6 milions d'euros
2016	238,7 milions d'euros
2017	281,0 milions d'euros
2020 estimat	322,0 milions d'euros

## **Pressupost**

Frontex i

Agència Europea de Guàrdia  
Costanera i Fronterera



# INFLUÈNCIA DE LA INDÚSTRIA DE DEFENSA

**Calendari** disseny de les polítiques de la UE en matèria de seguretat:

**2003**: la UE crea el Grup de Personalitats (GoP). Composició:

- Representants del sector europeu de defensa:  
quatre majors empreses armament (EADS, BAE Systems, Thales i Leonardo) i  
quatre empreses tecnologia de la informació (Ericsson, Indra, Siemens i Diehl).
- Representants de l'OTAN.
- Alguns Comissaris europeus, l'Alt Representant de la UE per a Afers Exteriors i Política de Seguretat (com a observadors).
- Quatre europarlamentaris.

**El GoP defineix estructura, objectius i ideologia del futur  
Programa Europeu d'Investigació en Seguretat (ESRP).**

# INFLUÈNCIA DE LA INDÚSTRIA DE DEFENSA

**Febrer 2016.** Informe GoP sobre programa recerca de seguretat i defensa diu:

- Cal una base tecnològica i industrial de la defensa europea.
- Comissió Europea establirà programa investigació en Defensa, integrat en el proper Marc Financer Plurianual (2021-2027).
- Cal estreta cooperació entre governs i indústria militar i de seguretat
- Pressupost de 90 milions d'euros per als tres anys inicials d'investigació (2017-2021).  
Es vol arribar a 1.500 milions d'euros anuals per al període 2021-27.  
S'hi afegiran 4.000 milions d'euros anuals (pressupostos estats membres)

## Grup de Personalitats, GoP. 2016

qui són ...

Fernando Abril-Martorell		CEO of Indra
Carl Bildt		former Prime Minister of Sweden and Minister of Foreign Affairs
Antoine Bouvier		CEO of MBDA
Håkan Buskhe		CEO of Saab
Paul de Krom		former Secretary of State for Social Affairs and Employment, President and CEO of TNO, Dutch research organization
Tom Enders		CEO of Airbus Group
Michael Gahler		MEP, European Parliament Rapporteur for the Commission's Communication on defence
Elisabeth Guigou		President of the Foreign Affairs Commission of l'Assemblée Nationale
Ian King		CEO of BAE Systems
Bogdan Klich		former Minister of Defense, member of the Polish Senate
Federica Mogherini		High Representative of the EU for Foreign Affairs and Security Policy, Head of the EDA (Agència Europea Defensa)
Mauro Moretti		CEO of Finmeccanica
Reimund Neugebauer		President of the 'Frauenhofer-Gesellschaft', an application oriented research organisation
Arndt Schoenemann		Managing Director of Liebherr-Aerospace Lindenberg GmbH, Chairman of ASD Supply Chain and SME Group
Teija Tiilikainen		Director of the Finnish Institute of International Affairs
Nick Witney		former EDA Chief Executive, Senior Policy Fellow with the European Council on Foreign Relations (ECFR)

$$7 + 2 + 6 + 1 = 16$$

## LA UE PROMOU I FINANÇA CONSTRUCCIÓ TANQUES FRONTERERES

Des de 2004, la UE està finançant **projectes de reforç de la seguretat i control de fronteres**.

Valor total finançament: **gairebé 4.500 milions d'euros**.

**President Juncker** de la Comissió Europea (**setembre 2016**):

“Defensarem les nostres fronteres [...] amb controls estrictes [...] sobre tothom que les travessi. Cada vegada que algú entri o surti de la UE, hi haurà un registre de quan, on i perquè”.

**Fonaments de l'increment de militarització fronteres:**

Acord de Schengen (juny 1985): s'imposen controls estrictes en fronteres exteriors.

Tractat d'Àmsterdam (1999): incorpora normes Schengen en la legislació UE: obligació dels Estats membre.

Nous Estats membre: requisit per adherir-se, el reforç de fronteres.

**Tanques de seguretat a les fronteres d'Europa:**

Àustria, Bulgària, Croàcia, Estònia, Hongria, Macedònia, Eslovàquia, Eslovènia, Turquia, Ucraïna, Calais, frontera entre Dinamarca i Suècia i Ceuta i Melilla.

# LA UE PROMOU I FINANÇA CONSTRUCCIÓ TANQUES FRONTERERES

**Una tanca inclou tecnologia de detecció i alta tecnologia de vigilància.**

Finançament de seguretat de fronteres externes (tant a estats membre com a tercers països): pressupost per a l'ISF–Borders de **2016: 647,5 milions d'euros.**

**Fons addicionals** d'assistència d'emergència fixats en **56 milions d'euros**, incrementats amb **82 milions més.**

**Externalització fronteres:**

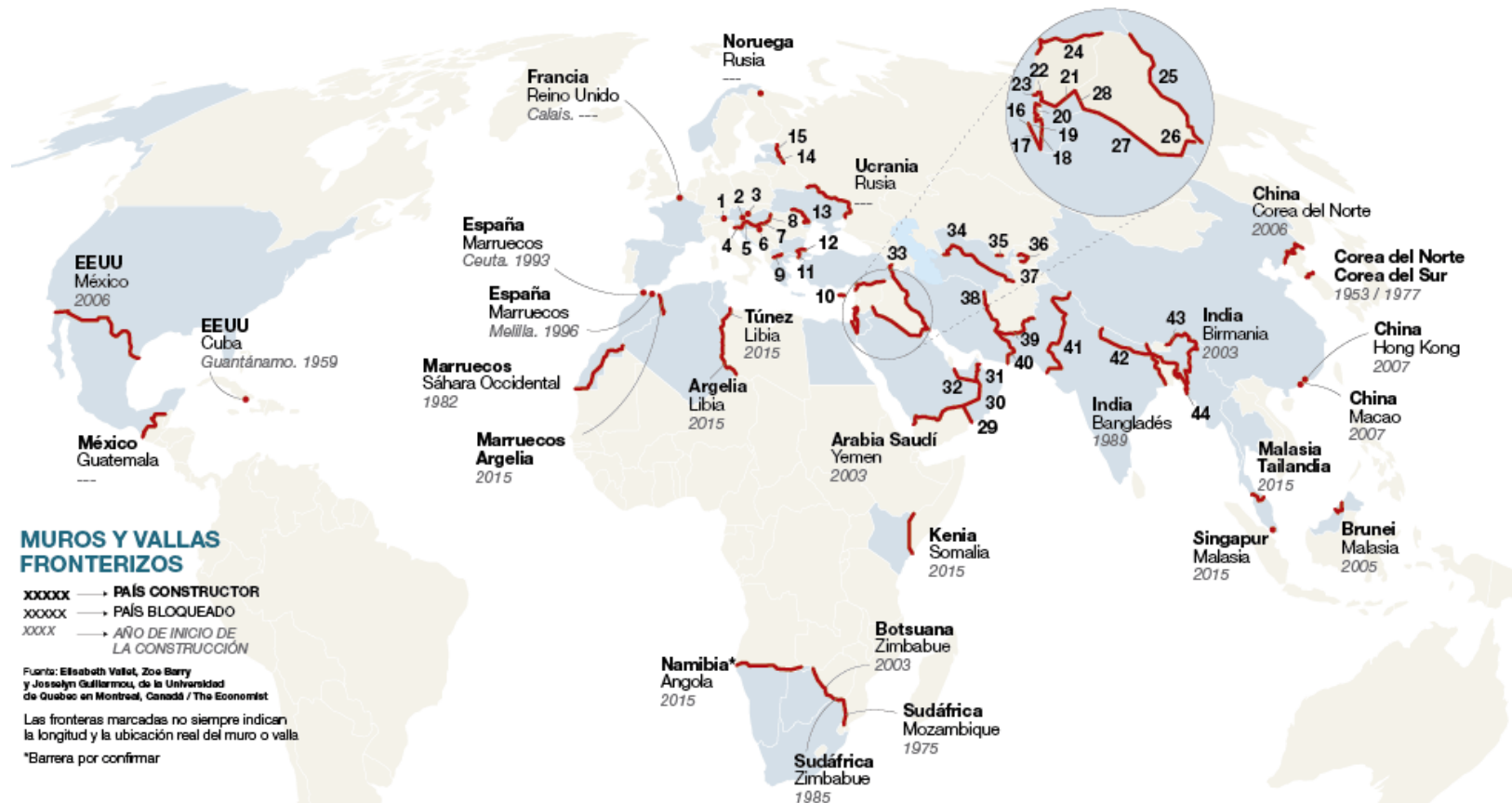
UE pacta acords amb 16 països sobre prevenció i cooperació de migrants.

Airbus, Leonardo, Safran, Thales, Indra, etc. han guanyat el 2016 contractes de seguretat de fronteres:

equipament per als guàrdies fronterers,  
tecnologia de vigilància per monitoritzar les fronteres,  
projectes d'identificació i rastreig de refugiats.

A tenir en compte per ara i per al futur: **migrants climàtics.**

- |   |   |                                     |  |   |                                     |                                       |   |  |   |                                      |
|---|---|-------------------------------------|--|---|-------------------------------------|---------------------------------------|---|--|---|--------------------------------------|
| <b>1. Austria</b><br>Italia<br>Brennero. 2016 | <b>2. Austria</b><br>Eslovenia<br>2015    | <b>3. Austria</b><br>Hungria<br>--- | <b>4. Eslovenia</b><br>Croacia<br>2015 | <b>5. Hungría</b><br>Croacia<br>2015        | <b>6. Croacia</b><br>Serbia<br>---  | <b>7. Hungría</b><br>Serbia<br>2015   | <b>8. Hungría</b><br>Rumania<br>---         | <b>9. Macedonia</b><br>Grecia<br>2015    | <b>10. Chipre</b><br>Grecia/Turquía<br>1974 | <b>11. Grecia</b><br>Turquía<br>2012 |
| <b>12. Bulgaria</b><br>Turquía<br>2013        | <b>13. Ucrania</b><br>Transnistria<br>--- | <b>14. Letonia</b><br>Rusia<br>2015 | <b>15. Estonia</b><br>Rusia<br>2015    | <b>16. Egipto</b><br>Franja de Gaza<br>2009 | <b>17. Israel</b><br>Egipto<br>2010 | <b>18. Israel</b><br>Jordania<br>2015 | <b>19. Israel</b><br>Franja de Gaza<br>2005 | <b>20. Israel</b><br>Cisjordania<br>2002 | <b>21. Jordania</b><br>Siria<br>2015        | <b>22. Israel</b><br>Siria<br>1967   |



## MUROS Y VALLAS FRONTERIZOS

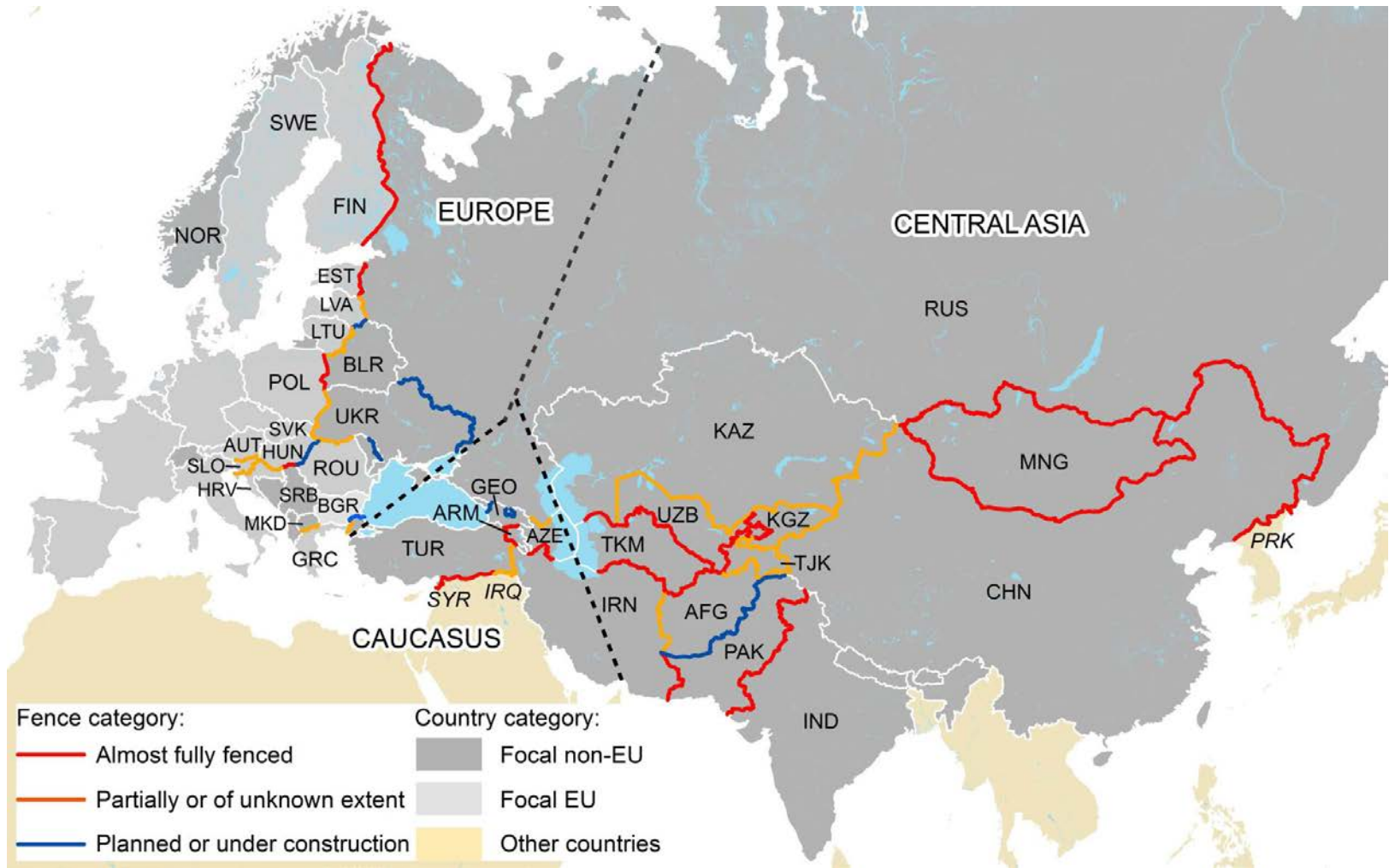
- xxxxx → PAÍS CONSTRUCTOR  
 xxxxx → PAÍS BLOQUEADO  
 xxxxx → AÑO DE INICIO DE LA CONSTRUCCIÓN

Fuente: Elisabeth Vallet, Zoe Barry y Jesselyn Gullerme, de la Universidad de Quebec en Montreal, Canadá / The Economist

Las fronteras marcadas no siempre indican la longitud y la ubicación real del muro o valla

\*Barrera por confirmar

- |   |   |   |   |   |   |                                     |  |                                  |  |  |
|---|---|---|---|---|---|-------------------------------------|--|----------------------------------|--|--|
| <b>23. Israel</b><br>Libano<br>1967           | <b>24. Turquía</b><br>Siria<br>2015         | <b>25. Irán</b><br>Irak<br>2015             | <b>26. Kuwait</b><br>Irak<br>1991           | <b>27. Arabia Saudí</b><br>Irak<br>2006 | <b>28. Jordania</b><br>Irak<br>2015       | <b>29. Omán</b><br>Yemen<br>2014    | <b>30. Arabia Saudí*</b><br>Omán<br>2005 | <b>31. EAU</b><br>Omán<br>2005   | <b>32. Arabia Saudí</b><br>EAU<br>2005 | <b>33. Irán*</b><br>Turquía<br>2014      |
| <b>34. Turkmenistán</b><br>Uzbekistán<br>2001 | <b>35. Kazajistán</b><br>Uzbekistán<br>2006 | <b>36. Uzbekistán</b><br>Kirguistán<br>1999 | <b>37. Uzbekistán</b><br>Afganistán<br>2001 | <b>38. Irán</b><br>Afganistán<br>2000   | <b>39. Pakistán</b><br>Afganistán<br>2007 | <b>40. Irán</b><br>Pakistán<br>2011 | <b>41. India</b><br>Pakistán<br>1990     | <b>42. Nepal</b><br>India<br>--- | <b>43. India*</b><br>China<br>---      | <b>44. Birmania</b><br>Bangladés<br>2009 |



# moltes gràcies

## ***Tendencias globales. Desplazamiento forzado en 2016***

UNHCR – ACNUR. Juny 2017

## ***Guerras de frontera***

Mark Akkerman

Transnational Institute, Stop Wapenhandel y Centre Delàs. Juny 2016

## ***Border wars II***

An update on the arms industry profiting from Europe's refugee tragedy. December 2016

## ***Private Security Companies and the European Borderscapes***

M. Lemberg-Pedersen

Routledge. Global Institutions Series, Vol. 69, 2011

# preguntes i comentaris